

NA DOXYANNING “SASSIZ SAMRYONG” ASARINING INSON RUHIYATIGA TA’SIRI.

Dilafroz Sobirova

*Toshkent Kimyo xalqaro universiteti Koreys tili lingvistikasi
1 -kurs magistratura talabasi,*

Annotatsiya: Koreys badiiy adabiyoti, koreys badiiy asarlari insonlarga juda kuchli ta’sir ko’rsata oladigan ilohiy bir kuchdir. U inson his-tuyg’ularini va ongini tarbiyalashda ulkan ro’l o’ynaydi. Insonni o’ylashga, fikrlashga va kechayotgan voqealarni tahlil qilishga chorlaydi. Ushbu maqolada koreys badiiy asarlarining inson hayotidagi o’rni va ahamiyati bilan birgalikda Na Doxyanning “Sassiz Samryong” asaridagi ruhiyat chizgilari yoritilgan.

Tayanch so’z va iboralar: “Sassiz Samryong”, “hurmat qulflari”, Ustoz O, ruhiy holat, insoniy tuyg’u, tashqi omil, pessemistik va optimistik kayfiyat

Аннотация: Корейская литература, корейские произведения искусства – это божественная сила, способная оказывать сильное влияние на людей. Он играет важную роль в воспитании человеческих эмоций и ума. Он приглашает человека думать, думать и анализировать происходящее. В данной статье, наряду с ролью и значением корейских произведений искусства в жизни человека, выделены психологические особенности произведения На Дохьян «Глухой Самрионги».

Опорные слова и выражения: «Глухой Самрионги» «замки уважения», Учитель O, душевное состояние, человеческое самочувствие, внешний фактор, пессимистический и оптимистический настрой

Abstract: Korean literature, Korean works of art are a divine force that can have a strong influence on people. It plays an important role in the education of human emotions and mind. It invites a person to think, to think and to analyze the happenings. In this article, along with the role and importance of Korean works of art in human life, the psychological features of Na Dohyang’s work “The deaf Samryongi” are highlighted.

Keywords and expressions: “The deaf Samryongi”, “locks of respect”, Teacher O, state of mind, human feeling, external factor, pessimistic and optimistic mood

KIRISH.

Koreys badiiy adabiyoti bitmas-tuganmas g’oyalar manbaya hisoblanadi. O’zi aks ettirgan g’oyalar bilan kishilar qalbiga, ruhiga kuchli ta’sir o’tkazib, ularda yangi-yangi qarashlar, fikrlar tug’ilishiga, ularning ma’naviy jihatdan boyishiga, ongining

o‘shiga xizmat qiladi. Inson ruhiyati tasvirlanar ekan, uni shakllantiruvchi, yuzaga chiqaruvchi asosiy vosita jamiyat, ijtimoiy muhit ekanligi ma’lumdir.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI.

Inson ruhiyati va ma’naviyatiga ta’sir etuvchi, ularni o‘yga soluvchi, kerak bo‘lsa qahriga yoki mehriga sazovor qiluvchi asarlar koreys adabiyotida bitmas tunganmasdir. Dunyodagi mavjudotlar orasida odamzotning alohida o‘rni borligi bejiz emas. Chunki, buyuk Yaratgan tomonidan inson ruh va hissiyot bilan ne’matlangan. Shu sababli biz qolgan tirik jondan farq qilamiz. Xursandchilik, xafagarchilik, pessimistik yoki optimistik kayfiyatlar inson ruhiyatiga xos bo‘lgan hodisalar sanaladi. Ammo ularga ta’sir qiluvchi tashqi omillar sabab bu ruhiyat ijobiy yoki salbiy tomonga o‘zgarib turadi. Albatta, bu sabablar qatorida badiiyat alohida o‘rin egallaydi. So‘z kuchi shu qadar buyukki, u hatto jar yoqasida turgan odamni — hayotga qaytara oladi. Tom ma’noda bunday kuchga ega asarlar chiqish adabiyotida ham, botish vakillari ijodida ham talaygina. Ammo ularning orasida alohida uslubi va juda ham jo‘n voqealar asosiga chuqur ma’no singdirilganligi bilan ajralib turuvchi, shuningdek, har bir insonni bosayotgan qadamini o‘ylantirib qo‘yadigan, inson ruhiyatini sabrga chorlaydigan asarlardan biri – Na Doxyanning “Sassiz Samryong” asari hisoblanadi. Ushbu asarni o‘qish orqali kitobxonning, hayotga bo‘lgan qarashi o‘zgaradi. Muhabbat, mag‘lubiyat, qat’iyat, ishonch, g‘alaba, mehnat, hissiyot, harakat, tajriba kabi tushunchalarni qaytadan kashf qiladi. Kitobxon asarni o‘qish jarayonida qahramonlar bilan birga yashaydi. Kulsa kuladi, qayg‘uga botganda ular bilan qo‘shilib yig‘laydi. Bevosita asardagi qahramon bilan qalban yaqinlashadi, ruhan eziladi. Asardagi qahramonlarning holatiga diqqat qaratiladigan bo‘lsa, kitobxon qalbida bir tug‘yon jo‘sh uradi, qalbi larzaga keladi, ana shu qahramonlar holatida o‘zini bir zum his qila oladi. Asar qahramonlarini gavdalantirishda yozuvchi bir necha bosqichlarni bosib o‘tadi. Ichki kechinma, hayotiy bog‘liqlik, asarning uzoq vaqt yashashi va kitobxon ichki olamga singib ketishini ta’minlaydi, bu bosqichlar esa real voqealikga asoslangan bo‘lishi yoki voqealikga yo‘nalgan bo‘lishi mumkin. Bu ikki farqni esa kitobxonning o‘zi farqlay olishi darkordir.

MUHOKAMA VA NATIJALAR.

“...ushbu bahaybat sherga qafasdan chiqishga ruxsat yo‘q, qafas eshiklari Ustoz Oga nisbatan “hurmat qulflari” bilan mahkam berkitilgan.”¹ - qisqagina jumla, ammo keng ma’noni taqazo etadi. O‘zbek xalq yozuvchisi Abdulla Qahhor: “Asar shunday bo‘lsinki, bir so‘zi olib tashlansa, kitobxon tushunib yetmaydigan darajaga kelib qolsin”² degan edilar, ya’ni “hurmat qulflari” so‘zining zamirida butun bir kuch yashiringan. Ushbu jumla kitobxonning ruhiyatiga ta’sir qiladigan jumla bo‘lib,

¹ Umida Saydazimova. Zamonaviy koreys nasri antalogiyasi. Istiqlol, Toshkent, 2014. -150 b.

² Said Ahmad. Yo‘qotganlarim va Topganlarim. Sharq. 1999. -91 b.

o‘zidan kichkina bola kurakda turmaydigan harakatlar bilan nafsoniyatga tegsa, buni ko‘rib turib hech kim tanbeh bermasa - kitobxon o‘zini koyishni boshlaydi, “nega urmaysan, ta‘zirini berib qo‘y” degan ichki kechinmalar o‘tadi va o‘yga to‘ldiradi. “Nega yozuvchi qahramonni bunday tasvirlagan?”, “Bizga nimani ko‘rsatib bermoqchi bo‘lgan ekan?” deb hech kim bilmaydigan savollar bilan kitobxon o‘zini qiynashni boshlaydi. Agarda kitobxon shunday savollar bilan o‘zini ko‘mib tashladimi, demak yozuvchi o‘z maqsadiga, ya‘ni inson ruhiyatiga kirib bora olgan hisoblanadi. Asar insonning mehrini qozonmas, g‘azabini ko‘rsatmas va o‘ylantirmas ekan, bu asar emas - oddiy maqola yoki ilmiy jurnal sifatida baholanadi. Kitobxonni o‘ylanishga, harakat qilishga undashi uchun yozuvchilar o‘z asarlari orqali inson ruhiyatiga kirib boradilar.

Muallif davrning dolzarb ijtimoiy muammolar talqini bilan parallel holda qahramonlar ichki kechinmalaridagi nafis jarayonlarni betakror tasvirlar orqali ifoda etgan. “...u kichik bekani bag‘riga bosgancha ko‘tarilib borar ekan, ilk bor, o‘zining ham qolganlar kabi inson degan muqaddas zot toifasiga kirishini his etdi. Uning bor dardlari o‘zi bilan birga yonib ketayotgandek, Samryong kichik bekani o‘z tizzalariga qo‘ygancha, yuzidagi kulgich mayin jilmayib jon berdi”³. Kitobxon mana shu satrlardan ham qahramonning ichki dunyosini, qahramon tilini, ruhiy holatini anglab olsa va o‘ziga zarur xulosalarni chiqarsa ajab emas. Zero, Elif Shafaqda bir jumla bor: “Yo‘lingda uchraydigan to‘siqlarga qarshilik qilma. Hayot o‘z o‘zanida oqishiga qo‘yib ber. Hayoting o‘zgarib ketsa, bundan diling vayron bo‘lmasin. O‘tmish kelajakdan yaxshiligini qayoqdan bilasan?”²

“Garchi tabiat Samryongga nutq ato etmagan bo‘lsa-da sezgi a‘zolari soppa-sog‘ edi. Oyoqlari kuyib qolgan paytlarda, o‘zini shu ko‘yga solgan kichik xo‘jayinni tutib olib savalagisi kelardi, biroq buning barini o‘zini soqovligi tufayli deb bilgan ko‘ngil ich-ichidan boy va zakovatli xo‘jayinining arzanda o‘g‘lini emas, uni shu holicha tashlagan bu yorug‘ olamni la‘natlardi.”⁵ Yaratuvchi nutq ato etmagan bo‘lsada, qolgan sezgi organlari joyda bo‘lishi, his qila olishi, fikrlay olishi bilan o‘ziga jalb qiluvchi bu obraz asarda poklik va sadoqat ramzida ifodalangan. “Oddiy qulku, bunday hislatlar nega kerak?” deyish mumkin, ammo u faqatgina Ustoz O uchun qul, qolganlar uchun esa oddiy odamdir. Ustoz Oning hurmati uchun o‘g‘lini harhashalariga chidaydigan, mahalla bolalarining qiliqlariga qulligi uchun emas, hurmat va sadoqati uchungina chidab keluvchi metin-qalbli qahramon gavdalantirilgan. Balki meyoridan ko‘p sadoqat ham zarardir, ammo o‘sha davr uchun oddiy hol edi. Samryong faqatgina yorug‘ olamni la‘natlashi mumkin edi, chunki “xo‘jayin” yorug‘ olamdan ustun deya bod bod ta‘kidlangan bu dunyoda Samryong eshigi ochilmagan qulf kabi osilib turardi. G‘alayon qila olmas, dodini ayta olmas,

³ Umida Saydazimova. Zamonaviy koreys nasri antalogiyasi. “Istiqlol”, Toshkent, 2014. -160 b.

⁴ Elif Shafaq. Ishqqa oid 40 qoida. G‘afur G‘ulom. 2021. -41 b.

⁵ Umida Saydazimova. Zamonaviy koreys nasri antalogiyasi. “Istiqlol”, Toshkent, 2014. -149 b.

faqatgina ichki ovozi bilan yaxshi kunlar kelishiga, qulf eshigini kimdir ochishini kutib yashovchi oddiy sassiz Samryong edi.

XULOSA.

Xulosa o‘rnida shuni ta’kidlash lozimki, koreys badiiy adabiyotining inson hayoti va ruhiyatiga ta’siri yuqori. Inson ardoqlab keladigan eng noyob hislar - insonparvarlik, adolat, shafqat, o‘zaro hamjihatlik, do‘stlik, mehr va muruvvat, sevgi-muhabbat singari o‘lmas insoniy tuyg‘ular kishi ongida, shuurida, ruhiyatida mujassamlashadi va bu hislar adabiyotga oshno insonlar qalbiga ko‘chib o‘tadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Said Ahmad. Yo‘qotganlarim va topganlarim. Sharq. 1999.
2. Elif Shafaq. Ishqqa oid 40 qoida. G‘afur G‘ulom. 2021.
3. Umida Saydazimova. Zamonaviy koreys nasri antologiyasi. “Istiqlol”, Toshkent, 2014.